

7. INTEGROINNIN SOVELLUKSIA

7.4 MASSAKESKIPISTE

7.4.3 Pappuksen lause

Olkoon R tasoalue ja suora L samassa tasossa niin, että R ja L eivät leikkaa. Kun alue R pyörähtää suoran L suhteen, syntyy pyörähdyskappale (tai osa sellaisesta). Tällöin

(a) Pyörähdyskappaleen tilavuudelle saadaan

$$V = 2\pi\bar{r}A.$$

(b) Pyörähdyskappaleen pinta-alalle saadaan

$$S = 2\pi\bar{r}s.$$

Kaavoissa $\bar{r}$ on massakeskipisteen etäisyys suorasta L ; A on alueen R pinta-ala ja s on alueen R reunan pituus.

Esimerkki. Puoliympyrä, jota rajaa $y(x) = \sqrt{r^2 - x^2}$ pyörähtää x -akselin ympäri täyden kierroksen, jolloin syntyy pallo. Aiemmin laskeettiin, että painopiste on $(0, 4r/3\pi)$.

(a) Tilavuudelle saadaan

$$V = 2\pi \cdot \frac{4r}{3\pi} \cdot \frac{\pi r^2}{2}$$

(b) Pallon pinta-alalle saadaan

$$S = 2\pi\bar{r} \cdot \pi r = 2\pi^2 r\bar{r} = 4\pi r^2.$$

Siis

$$\bar{r} = \frac{4\pi r^2}{2\pi^2 r} = \frac{2}{\pi} r \approx 0.637r.$$

Kuvan perusteella vastaus tuntuu järkevältä.

Tehtävä. Laske toruksen tilavuus ja pinta-ala Pappuksen lauseen avulla.

VIITTEET

- [1] R. A. Adams and C. Essex, *Calculus: a complete course*, Ninth edition, Pearson, Ontario, 2018. Sivu 291.